

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Burgemeester en Wethouders van de gemeente

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

Dhr. J. van der Wal

BEL/BS

Telefoonnummer +31235143465

walj@noord-holland.nl

1 | 6

Betreft: arhi-procedure Gooi en Vechtstreek

Verzenddatum

23 NOV. 2018

Geacht college,

Kenmerk

305888/1143691

Hierbij informeren wij u over ons besluit van 20 november 2018 over het beëindigen van de provinciale arhi-procedure voor de gemeenten Blaricum, Huizen en Laren en voor de gemeenten Hilversum en Wijdemeren.

Uw kenmerk

Aanleiding voor ons besluit is het concept Beleidskader herindeling 2018, dat voor consultatie is voorgelegd aan het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Daarnaast achten wij het, als gevolg van het verschuiven van de mogelijke fusiedatum van 2021 naar 2022, niet aannemelijk dat het kabinet en het parlement, ten tijde van de Kamerbehandeling, zich zullen willen baseren op bestuurskrachtonderzoeken uit 2016.

Wij lichten in deze brief ons besluit toe, de reden om dit besluit op dit moment te nemen en onze kijk op het vervolg.

Verlengen arhi-procedure in juni 2018

In onze brief van 5 juni 2018, met kenmerk 305888/1085397, schreven wij u dat wij, vanwege de zorgvuldigheid van het proces, de provinciale arhi-procedure voor de fusies van Blaricum-Huizen-Laren en Hilversum-Wijdemeren verlengden, in afwachting van het nieuwe beleidskader en meer duidelijkheid over de rol van provincies bij herindelingen. De minister van BZK had ons in haar brief van 4 juni 2018 meegedeeld dat de herindelingsontwerpen Gooi en Vechtstreek aan het hernieuwde beleidskader herindeling getoetst zouden gaan worden. Wij berichtten u dat wij, zodra het nieuwe beleidskader door de minister was vastgesteld, op basis van dit kader en de nadere toelichting van de minister daarop de herindelingsontwerpen voor de vijf gemeenten zouden afronden.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk nummer 34362354
Btw nummer NL.0010.03.124.B.08

Waarom dit besluit naar aanleiding van het concept beleidskader

De minister van BZK heeft het concept van het geactualiseerde beleidskader herindeling deze week ter consultatie voorgelegd aan het IPO en de VNG. Vaststelling van het beleidskader in de ministerraad is voorzien voor eind december 2018.

Wij nemen normaal gesproken besluiten op basis van vastgestelde stukken en niet op basis van concepten. GS menen in dit geval hiervan af te moeten zien om de volgende redenen:

- Wij achten het onwaarschijnlijk dat de consultatieronde ten aanzien van de rol van de provincie en de provinciale arhi-procedures een inhoudelijke wijziging zal opleveren. De minister van BZK heeft het concept beleidskader juist naar aanleiding van het gevoel van de Tweede Kamer op dit punt gewijzigd.
- Ons college wil de gemeenten Hilversum en Wijdemeren, Blaricum, Huizen en Laren duidelijkheid verschaffen en niet langer dan nodig in onzekerheid laten. Daarbij is in ogenschouw genomen dat wij de arhi-procedure zijn gestart op 7 februari 2017 en dat wij de procedure tweemaal hebben verlengd.

Het Beleidskader herindeling 2018 wordt openbaar op het moment dat het, na vaststelling in de ministerraad, wordt toegezonden aan de Tweede Kamer.

Wij hebben inmiddels vastgesteld dat de gemeenten via de VNG kennis hebben kunnen nemen van het ter consultatie liggende concept beleidskader.

Provinciale arhi-procedure Gooi en Vechtstreek tot nu toe

Het besluit de arhi-procedure te stoppen om reden van het herziene beleidskader van de minister van BZK heeft ons college met tegenzin en teleurstelling moeten nemen. Dit omdat de door ons geconstateerde bestuurskrachtproblemen blijven bestaan en omdat de door ons tot nu toe gevolgde procedure in de Gooi en Vechtstreek nota bene zijn oorsprong vindt in de brief van een van de voorgaande ministers van BZK van 13 februari 2013, kenmerk 2013-0000 057607. Daarin vroeg de minister ons college destijds om *'een advies te geven over de bestuurlijke toekomst van Muiden en Weesp. Het advies bevat een bestuurlijke oplossing die op de korte termijn kan worden gerealiseerd en die past binnen een lange termijn perspectief voor de gehele Gooi en Vechtstreek'*.

Dit verzoek van de minister van BZK is aanleiding geweest voor ons college om actief in en met de regio Gooi en Vechtstreek aan de slag te gaan met de bestuurlijke toekomst van de gemeenten en regio. Zo konden we destijds tot ons advies komen aan de minister van BZK om samen met de gemeenten conform het advies stappen te zetten naar

een bestuurskrachtige regio. Ons college heeft in dit kader op verzoek van de gemeenten Bussum, Muiden en Naarden de arhi-procedure gevoerd, die geleid heeft tot het ontstaan van de gemeente Gooise Meren per 1 januari 2016.

Wij zijn ook in dit kader op 7 februari 2017 de provinciale arhi-procedure gestart om een oplossing te bieden voor het gebrek aan regionale bestuurskracht van de Gooi en Vechtstreek én om de lokale bestuurskrachtproblemen van Wijdemer en Weesp op te lossen. Deze problemen bestonden al lang en waren in meerdere onderzoeken aangetoond. De zienswijzen van de betrokken gemeenten over de bestuurlijke toekomst liepen sterk uiteen en waren moeilijk te combineren. Daardoor bleven oplossingen uit.

Op basis van de Wet arhi zijn wij destijds het zogenoemde 'open overleg' gestart voor de gehele regio Gooi en Vechtstreek om tot oplossingen te komen. Wij hebben hierbij in lijn met de adviezen van eerdere onderzoeken en ons advies aan de minister van BZK als uitgangspunt een bestuursmodel gekozen met maximaal drie gemeenten. De gemeenten is ruimte geboden om in de fase van open overleg met voorstellen voor andere combinaties van gemeenten te komen en met een tijdspad.

Wij besloten op 7 november 2017 om de provinciale arhi-procedure voort te zetten voor zowel de gemeenten Wijdemer en Hilversum als voor de gemeenten Huizen, Blaricum en Laren en om herindelingsontwerpen voor te bereiden voor de fusies van deze gemeenten en de termijn hiervoor te verlengen tot 1 september 2018. Voor het opstellen van de concept herindelingsontwerpen werd opdracht verleend aan bureau Berenschot.

Ons college besloot op 24 april 2018 de arhi-procedure voor de gemeenten Weesp en Gooise Meren te beëindigen na het raadsbesluit van Weesp, na afloop van het referendum in die gemeente, om een ambtelijke fusie aan te gaan met Amsterdam en op termijn een bestuurlijke fusie.

Beleidskader herindeling 2018

Zoals vermeld zijn wij de inspanning om te komen tot versterking van de bestuurskracht in de Gooi en Vechtstreek begonnen naar aanleiding van een verzoek van de minister van BZK.

In juni 2018 bleek echter dat onze herindelingsvoorstellen voor de Gooi en Vechtstreek getoetst zouden gaan worden aan een nieuw beleidskader, terwijl gangbare praktijk is dat herindelingsvoorstellen worden getoetst aan het ten tijde van het doorlopen van de arhi-procedure vigerende beleidskader.

Hiermee werden de spelregels tijdens de wedstrijd gewijzigd en werden wij genoodzaakt de lopende arhi-procedure opnieuw tegen het licht te houden en de balans op te maken.

Wat is er gewijzigd?

In het concept Beleidskader herindeling 2018 dat nu voorligt, is ten opzichte van het beleidskader 2013 het accent sterker komen te liggen op gemeentelijke herindelingen van onderop en een zo groot mogelijk draagvlak bij gemeenten. Een provinciale arhi-procedure kan, indien er geen unanimititeit bestaat, worden gestart bij evidente bestuurskrachtproblemen van gemeenten, waarvoor geen oplossing wordt bereikt. In het concept beleidskader staat dat dan is te denken aan het niet meer in staat zijn tot het organiseren van adequate dienstverlening richting inwoners of het niet in staat zijn tot het leveren van de nodige bijdrage aan het realiseren van maatschappelijke opgaven.

Het beleidskader 2018 versterkt, in weerwil van wat mocht worden verwacht op grond van het huidige regeerakkoord, de provinciale rol bij arhi-procedures niet. Er worden meer voorwaarden gesteld aan de voorkant van het proces en aan de onderbouwing van de noodzaak van een provinciale arhi-procedure.

De versterking van de regionale bestuurskracht of het langjarig en in hoge mate afhankelijk zijn van gemeenschappelijke regelingen voor essentiële taken van gemeenten zijn niet als zodanig in het beleidskader opgenomen als redenen om een provinciale arhi-procedure te beginnen.

Conclusie arhi-procedure Gooi en Vechtstreek

Op basis van bovenstaande heeft ons college er geen vertrouwen in dat de herindelingsvoorstellen op grond van de door ons gestarte provinciale arhi-procedure Gooi en Vechtstreek uiteindelijk op voldoende steun kunnen rekenen van het kabinet en het parlement. Vandaar ons besluit de lopende arhi-procedure Gooi en Vechtstreek te stoppen. Wij lichten daarbij het volgende toe.

Blaricum, Huizen en Laren

Wij schreven in onze brief van 7 november 2017 aan de gemeenten Blaricum, Huizen en Laren onder andere het volgende.

“Wij vinden het een betere oplossing om de regionale bestuurskracht te versterken door tot fusie te komen van lokaal bestuurskrachtige gemeenten met gemeenten, waar de bestuurskracht onvoldoende is of onder druk staat.

In dit verband wijzen we erop dat het onderzoek van Deloitte in 2016 liet zien dat Blaricum en Laren in beduidende mate afhankelijk zijn van gemeenschappelijke regelingen en dat de lokale bestuurskracht van Blaricum en Laren als voldoende kon worden beoordeeld, maar met als blijvend aandachtspunt de BEL-constructie en de relatief beperkte schaal.

Wij constateren tenslotte dat het voorstel om nog een extra regeling in te stellen niet in lijn is met het recente regeerakkoord.”

In het licht van het concept Beleidskader herindeling 2018 hebben wij thans het volgende overwogen:

Dat in de gemeenten Blaricum, Huizen en Laren geen sprake is van "evidente lokale bestuurskrachtproblemen", dat het bestuurlijk draagvlak voor de herindeling bij alle drie gemeenten ontbreekt, dat van regionale bestuurskrachtproblematiek nog steeds sprake is, maar dat het Beleidskader herindeling 2018 de regionale bestuurskrachtproblematiek niet als doorslaggevende reden ziet om te herindelen op initiatief van de provincie.

Hilversum en Wijdmeren

In onze brief van 7 november 2017 schreven wij onder andere het volgende aan de gemeente Wijdmeren. "De raad van Wijdmeren besloot op 6 juli 2017 om € 800.000 uit de algemene reserves te voteren om conform het advies van Rijnconsult de organisatie op orde te brengen. De raad heeft toen geen standpunt bepaald over de door Rijnconsult geschetste toekomstscenario's voor de gemeente.

Wij zijn van mening dat de keuze van de raad van 2 november 2017 voor ambtelijke fusie met Hilversum en Gooise Meren geen zicht geeft op een solide oplossing van de al langer bestaande bestuurskrachtproblemen van Wijdmeren. Er is niet onderzocht of Hilversum en Gooise Meren bereid zijn tot ambtelijke fusie en evenmin of de gemeenten dit willen onder de voorwaarde dat bestuurlijke fusie pas plaatsvindt bij een opgaan van alle gemeenten in de regio in één gemeente Gooi en Vecht. Wijdmeren heeft het tijdstip van bestuurlijke fusie bovendien onbepaald gelaten.

Wij delen u daarom mee dat wij op 7 november 2017 hebben besloten de provinciale arhi-procedure voort te zetten voor de gemeenten Wijdmeren en Hilversum en een herindelingsontwerp te gaan voorbereiden voor een fusie van deze gemeenten en de termijn hiervoor te verlengen tot 1 september 2018. Wij zien als eerst haalbare fusiedatum 1 januari 2021."

In het licht van het concept Beleidskader herindeling 2018 hebben wij thans het volgende overwogen:

Dat van lokale bestuurskrachtproblematiek in Wijdmeren nog steeds sprake is, maar tevens dat in de gemeente Wijdmeren geen bestuurlijk draagvlak is voor deze herindeling. Tevens is men van mening dat de bestuurskracht van de gemeente thans voldoende is, hetgeen B&W ons in hun brief van 27 september 2018 schreven. Men heeft conform een advies van Rijnconsult geïnvesteerd in de eigen organisatie. Wijdmeren heeft daarnaast ook taken uitbesteed aan Hilversum.

De aanvankelijk beoogde fusiedatum van 1 januari 2021 is door de verlenging van de arhi-procedure inmiddels niet meer haalbaar. De eerst mogelijke fusiedatum zou daardoor 1 januari 2022 zijn.

Het herindelingsadvies over Hilversum-Wijdemeren zou medio 2019 in PS en in 2021 in de Tweede Kamer aan de orde komen. Een besluit te zijner tijd zou dan steunen op het bestuurskrachtonderzoek van Deloitte uit 2016. Wij achten de tijd tussen onderzoek en besluitvorming in het geval van Wijdemeren daardoor te lang.

Hoe nu verder met bestuurskracht Gooi en Vechtstreek ?

Wij constateren dat er door het stoppen van de arhi-procedure nog geen oplossing op afzienbare termijn is voor de geconstateerde lokale en regionale bestuurskrachtproblematiek in de Gooi en Vechtstreek waarvan onverminderd sprake is.

Het stoppen van de arhi-procedure is het rechtstreeks gevolg van de wijzigingen in het Beleidskader herindeling door de minister van BZK. Bovendien heeft de provincie destijds op verzoek van de toenmalige minister een visie op de bestuurlijke toekomst van de regio opgeleverd en is deze visie samen met de gemeenten gaan uitvoeren.

Wij achten het nu daarom in de eerste plaats aan de gemeenten om, tezamen met de minister van BZK en haar departement, verantwoordelijkheid te nemen, om een oplossing te vinden voor bovenstaande problematiek.

Alle gemeenten hebben in de arhi-procedure aangegeven dat zij inzien dat de lokale of regionale bestuurskracht versterking behoeft. Zij zijn het alleen niet eens over de manier waarop.

De minister van BZK sprak op 10 oktober jl. de Thorbecke-lezing uit. Daarin schetste zij ruimte voor flexibiliteit, experimenten en niet-standaardoplossingen in het openbaar bestuur. Wij zijn benieuwd welke mogelijkheden de minister in die context wil onderzoeken om de bestuurskracht van de Gooi en Vechtstreek te versterken.

Waar mogelijk en gewenst zal de provincie Noord-Holland op verzoek daaraan een gepaste bijdrage leveren, los van onze verantwoordelijkheid in het kader van de Wet arhi.

Wij verzoeken u deze brief onder de aandacht van uw raad te brengen.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

J.W. Remkes